

Instytut Rozwoju

Gdański Obszar
Metropolitalny

Notatka z warsztatu Demograficzno-mieszkaniowe uwarunkowania rozwoju OM

Spotkanie, zorganizowane 2 lipca 2014 r. w Urzędzie Miasta Sopotu, rozpoczęło się od przedstawienia przez dr Tomasza Brodzickiego (Instytut Rozwoju) głównych założeń *Strategii Rozwoju Obszaru Metropolitalnego do 2030 roku*. Kolejnym punktem była prezentacja koncepcji opracowania diagnozy sektorowej przez prof. Przemysława Śleszyńskiego (Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN), w której przedstawiono propozycje głównych założeń i metodologii, przykłady wcześniej wykonanych badań oraz pytania badawcze.

W dyskusji zwracano uwagę przede wszystkim na problem suburbanizacji w jej aspekcie demograficznym, osadniczym, funkcjonalnym i społeczno-ekonomicznym, w tym niekontrolowanego rozpraszania zabudowy. Generuje to wysokie koszty funkcjonowania infrastruktury oraz przyczynia się do różnorodnych problemów społecznych, gospodarczych i środowiskowych, jak też fatalnie wpływa na urbanistykę i krajobraz. Wiele uwagi poświęcono problemom planowania przestrzennego osiedli i ich powiązania funkcjonalnego za pomocą infrastruktury.

Bardzo ważny wątek dyskusji dotyczył zagadnień metodologicznych, związanych z potrzebami statystycznymi. Potwierdzono problematyczny stan 'oficjalnej' statystyki ludnościowej, co jest przyczyną braku dobrego rozeznania, jeśli chodzi o popyt na różnego rodzaju usługi publiczne, na przykład dla infrastruktury i sieci szkół. W wielu wypowiedziach formułowano potrzeby związane z identyfikacją i pomiarem tzw. ludności dziennej i nocnej (użytkowników miasta, pracujących/dojeżdżających, studentów, turystów itp.).

Zainteresowanie wzbudziły przykłady map pokazujące zasięgi tzw. zlewni migracyjnych. Uznano, że celem diagnozy (nie tylko w dyskutowanym jej segmencie demograficzno-mieszkaniowym) jest rozpoznanie zasięgu oddziaływania Trójmiasta pod względem różnych wskaźników (migracje stałoosiedleńcze, dojazdy do pracy i szkół). Jeśli chodzi o kwestie typowo ludnościowe, to zwracano uwagę na problem wiarygodnego prognozowania demograficznego, starzenie się struktury wieku i związane z tym problemy opieki społecznej. Dyskutowano też o przypuszczalnej imigracji zagranicznej. Generalnie, tematyka osadnicza okazała się podczas warsztatów dominująca nad typowo demograficzną, co może wynikać z faktu, że te kluczowe kwestie w rozwoju każdej

aglomeracji, a stref podmiejskich w szczególności, nie zostały wprost wyodrębnione w innych diagnozach cząstkowych. Dlatego sugeruje się ostateczne sformułowanie tematyki diagnozy na 'uwarunkowania demograficzno-osadnicze'.

W części zespołowej warsztatów dokonano podziału na 3 grupy robocze, w których dyskutowano nad sformułowaniem zagadnień do podjęcia w diagnozie. Następnie zagadnienia te zostały ocenione w celu wyboru najważniejszych potrzeb merytorycznych, które powinny być przedmiotem szczególnej uwagi w diagnozie (demograficzno-mieszkaniowej lub ewentualnie w innych). Tutaj kwestie demograficzne i osadnicze były już bardziej wyrównane, ale głosowanie dotyczyło *de facto* wątków, które były słabiej reprezentowane w dyskusji:

- demografia a planowanie przestrzenne (5 głosów),
- demografia a rynek pracy (4 głosy),
- wpływ zmian demograficznych na problemy opieki społeczno-zdrowotnej i modele finansowania (4 głosy),
- tzw. drugie przejście demograficzne (zmiany modelu życia społeczno-zawodowego i konsumpcji oraz wpływ tych czynników na modele rodzinne, w tym dzietność kobiet) (4 głosy),
- mniej głosów (1-2) zdobyły takie zagadnienia, jak m.in. 'demografia a infrastruktura' (popyt demograficzny ze strony mieszkańców i gospodarstw domowych), 'komunikacja i dojazdy do pracy', 'koncentracja i dekoncentracja demograficzna', 'szanse i bariery rozwoju' oraz 'scenariusze rozwoju sytuacji demograficzno-mieszkaniowej'.

Organizatorzy bardzo dziękują za udział wszystkim uczestnikom warsztatów. Przypominamy o możliwości przesyłania wypełnionych ankiet oraz materiałów, które mogłyby być wykorzystane przez autorów diagnozy na adres: strategia@metropoliagdańska.pl.

*opracował Przemysław Śleszyński
Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN*